

מסכת סוכה פרק ה'

- משנה א'** – "החליל חמשה וששה, זהו החליל של בית השואבה"
- החליל שמוזכר בפ"ד מ"א שפעמים עושים חמשה ימים ופעמים ששה ימים, הכוונה לשמחה שעשו לכבוד שאיבת המים ששאבו לניסוך המים. "בית השואבה" הוא המקום שהכינו לשמוח לכבוד השאיבה, והשמחה נקרא על שם החליל, משום שקולו נשמע יותר מאחרים.
- משנה ב'** – "שאינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט"
- חל יו"ט ראשון להיות בשבת, הרי נשאר ששה ימים של חוה"מ, ואז חליל ששה, וכשחל שבת בשאר ימי חוה"מ, הרי אינו דוחה לא שבת ולא יו"ט, אז החליל חמשה ימים [ואף דאין שבות במקדש, מתרעים התוס' דשמחת בית השואבה הוא משום שמחה יתירה, וגזרו אף בבית המקדש].
- " אמרו כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה
- משנה ב'** – "ומתקנין שם תקון גדול"
- עשו מחיצה בין הנשים לאנשים, על ידי שעשו מקום גבוה יותר לנשים, והאנשים מלמטה.
- "מגזרות של זהב היו שם"
- בגובה של חמישים אמה.
- "בידיהם כדים של מאה ועשרים לוג"
- כל השמן יחד היה מאה ועשרים, ובכל ספל נתנו שלשים לוג.
- משנה ד'** – "קרא הגבר"
- "מ, אדם המכריז לקום לעבודת הבורא, וי"מ, תרנגול הקורא.
- "תקעו והריעו ותקעו"
- להודיע שהגיע הזמן לילך לשאוב מים מן השילוח.

– "הגיעו למעלה עשירת תקעו וזריעו ותקעו" – במשנה לא נתבאר מה הפירוש "מעלה עשירית" האם ירדו רק חמש מדרגות ועומדים במעלה העשירית מלמטה, או שירדו עשר מעלות, ונשאר להם עוד חמש, ובגמ' מסתפקת בזה.

התנא שבמשנה ה' חולק וסובר שלא תקעו במעלה עשירית, שהרי לא מזכיר בין התקיעות של הארבעים ושמזנה את התקיעה של מעלה העשירית.

משנה ו' – "יו"ט הראשון של חג פריים ואילים שנים ושעיר אחד" – הכהנים נתחלקו לעשרים וארבעה משמרות, בכל שבוע עובד משמר אחד, אכן ברגלים עובדים כל המשמרות בקרבנות הרגל, ושיש עשרה משמרות זכו בשלשה עשר פריים ושני אילים ושעיר אחד, א"כ נשתיירו ארבעה עשר כבשים לשמזנה משמרות, ולכן ביום הראשון ששה מקריבין שנים שנים, הרי זכו עוד שנים עשר משמרות, ונשארו עוד שני משמרות ושני כבשים, אז כל משמרת מקריב אחד.

– "בשני חמשה מקריבין שנים ושעיר אחד" – בכל יום מימי החג הפריים פוחתין, א"כ ביום השני שמקריבין רק שנים עשר פריים, הרי זכו בשני עשר פריים, ובשני אילים ובשעיר אחד, חמשה עשר משמרות, נשתיירו ארבעה עשר כבשים לתשעה משמרות, הרי חמשה מקריבין שנים שנים, ונשארו ארבעה כבשים לארבעה משמרות, וכן הלאה בשאר ימי החג.

– "בשביעי כולן שזוין" – כיון שיש שבעה פריים ושני אילים ושעיר אחד, הרי זכו עשרה משמרות, ועוד ארבעה עשר כבשים לארבעה עשר משמרות, הרי שביים השביעי כל משמר הקריב קרבן אחד.

– "בשמיני חזרו לפים כברגלים" – בשמיני עזרת שלא היו הרבה פריים אלא פר אחד איל אחד שעיר אחד ושבעה כבשים, שוב נכנסו כל המשמרות להגרלה [כמבואר ביזמא].

– "אמרו מי שהקריב פריים היום לא יקריב למחר" – דהיינו ביום הראשון הקריבו שלשה עשר משמרות פריים, אז למחרת שיש שנים עשר פריים, ממשיכים להקריב את הפריים, המשמר הארבע עשרה, והחמשי עשרה וכן הלאה.

– "אלא חוזרין חלילה" – חוזרין שזב להתחלה. יוצא שהמשמר הראשון זכה כבר ביום השני שזב בפר, ויוצא שכל המשמרות זכו שלש פעמים בפר, חוץ משני משמרות שזכו רק שני פעמים בפר.

[חלילה" מלשון מחול שמסתובבים, וכן כאן כשגמרו סיבוב אחד חוזרים שזב להתחלה].

– בשלשה פרקים משנה ז' – בשלשה זמנים בשנה, והם שלושת הרגלים, היו כל המשמרות שזים לענין שני דברים. המשמרות שזות"

– (1) "באמורי הרגלים" – קרבנות שבאים מחמת הרגל, כמו שלמי חגיגה ועולת ראייה [אמורי" היינו האמורים ברגלים].

– (2) "ובחילוק לחם הפנים" – לחם הפנים שהיו מחלקים בכל שבת, בשבת שבתוך הרגל זכו בו כל המשמרות.

– "בעצרת אומרים לו חילך מצה חילך חמץ" – בחג השבועות שמביאים שתי הלחם העשוי חמץ, וכשחל בשבת יש בו גם לחם הפנים העשוי ממצה, וכשמחלקים את שתי הלחם זאת לחם הפנים, מקבל כל כהן חלק בלחם הפנים, וחלק בשתי הלחם, ואין יכולים ליתן לכהן אחד חלק גדול יותר בלחם הפנים, ובשתי הלחם יקבל פחות, משום שאין חולקין קרבן כנגד קרבן, היינו שאם יש כמה קרבנות, מקבל כל כהן חלק מכל קרבן, ואין מקבל בקרבן אחד חלק גדול יותר, משום שאין חולקין קרבן כנגד קרבן, ולומדים זאת מפסוק

בפרשת צו "לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו".

– "משמר שזמנו קבוע" – המשמר שהגיע תורו בשבוע של הרגל.

– "הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות" – המשמר הקבוע לבד מקריב את התמיד של שחר ותמיד של בין הערבים, וכן נדרים שנדרו במשך השנה והביאום ברגל.

– "ושאר קרבנות פר העלם של ציבור, ושעיר עזי".

ציבור

- "ומקריב את הכל" – המשמר הקבוע מקריב את "קין המזבח", [הם קרבנות שמקריבים בזמן שאין קרבנות על המזבח].
- "יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה היו כל המשמרות שזוין בחלוק לחם הפנים" – המשנה מוסיפה שלא רק כששבת בתוך הרגל המשמרות שזוין בחילוק לחם הפנים, אלא אף כשיום טוב סמוך לשבת "מלפניה", והיינו שיום האחרון של יו"ט היה ביום שישי, ושבת כבר אחר הרגל, המשמרות שזוין, משום שצריכים להשאר שם בשבת, וכן "מלאחריה" שיום הראשון של יו"ט היה ביום ראשון, ושבת שלפניה עוד קודם הרגל, המשמרות שזוין, משום שהם צריכים להגיע קודם שבת כדי להיות שם ברגל.
- "חל להיות יום אחד להפסיק בינתים משמר שזמנו קבוע נוטל עשר והמתעכב נוטל שתים" – המשנה מוסיפה שאף אם יו"ט לא ממש סמוך לשבת, אלא יש הפסק של יום אחד, כגון שינו"ט חל ביום שני או ביום חמישי, כיון שיש כאלו שלא יכולים להגיע בזמן כזה קצר לביהמ"ק, וכן יש כאלו שלא יכולים לחזור בזמן כזה קצר לביתם עד שבת, לכן תיקנו שכל המשמרות יקבלו, אך לא בשווה עם המשמר הקבוע, אלא רק שתי חלות, משום שחייבים להתעכב בביהמ"ק.
- "ובשאר ימות השנה הנכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש" – המשמרות היו מתחלפים בשבת בעהרים, והם מתחלקים שוה בשוה, [למעשה קיבל כל משמר שתים עשרה חלות במשך שני השבתות, שש כשנכנס ושש כשיצא].
- "רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש" – משמר היוצא פתחו בשחרית את השערים, ומשמר הנכנס הגיפו [=סגרו] את השערים בערב, ובשכר שהם נועלים הדלתות שהיו אמורים לנעול המשמר היוצא מקבלים עוד שתי חלות, [למעשה קיבל כל משמר שתים עשרה חלות במשך שני השבתות, שבע כשנכנס, וחמש כשיצא].
- "הנכנסין חולקין בעפון והיוצאין" – רצו שכולם ידעו מי הם המשמר הנכנס ומי הם המשמר היוצא, לכן חילקו את הלחם ביניהם, כל אחד בפינה אחרת, וכיון שהעפון שהוא

משנה

ח'

מקום חשוב, ששם שוחטין את הקרבנות, חילקו שם הנכנסין, והיוצאים שהולכים להם חילקו בדרום שאינו מקום חשוב.

בדרום"

- (1) "בלגה לעולם חולקת בדרום"
- במשמרת בלגה היתה אישה אחת ושמה מרים שהמירה דתה ונישאה לשר יוני, וכשהיונים נכנסו למקדש בעטה בסנדלה על המזבח ואמרה לזקום לזקום [זאב זאב] עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל, ולכן קנסו חז"ל את משמרתה שלש קנסות, (1) שגם בכניסתם יחלקו בצד דרום.
- (2) "וטבעתה קבועה"
- כל משמר היתה לו טבעת להכניס בה צוואר הבהמה בשעת השחיטה ושל בלגה היתה סגורה וקבועה והיו צריכים להשתמש בשל אחרים.
- (3) "וחלונה סתומה"
- כל משמר היה לו חלון להניח שם את סכין השחיטה, ושל משמרת בלגה היתה סתומה, וכל הקנסות האלו היה להם לגנאי.